

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

Sosiaalialan koulutusohjelma / sosionomi

Verna Sydänmaanlakka

NUORTEN RIKOSSEURAAMUSTYÖN MUUTOKSET KOTKAN SOSIAALI-
TOIMESSA

Opinnäytetyö 2012

TIIVISTELMÄ

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

Sosiaalialan koulutusohjelma

SYDÄNMAANLAKKA VERNÄ

Nuorten rikosseuraamustyön muutokset Kotkan sosiaali-
toimessa

Opinnäytetyö

39 sivua + 1 liitesivu

Työn ohjaaja

Lehtori Tuomo Paakkonen

Toimeksiantaja

Kotkan sosiaalitoimi

Helmikuu 2012

Avainsanat

Kotkan nuorisoryhmä, laki nuoren rikoksesta epäillyn ti-
lanteen selvittämisestä, nuori rikoksentekijä, seuraamus-
selvitys

Vuoden vaihteessa 2010–2011 laki nuorista rikoksentekijöistä kumottiin lailla nuoren rikoksesta epäillyn tilanteen selvittämisestä. Uuden lain myötä nuorten rikosasioiden hoitoon liittyviä aikatauluja kiristettiin ja asetus henkilötutkinnasta kumoutui. Henkilötutkinnan tilalle tuli seuraamusselvitys. Tämän opinnäytetyön tavoitteena on selvittää Kotkan sosiaalitoimen kokemuksia viranomaisyhteistyön toimivuudesta nuorten rikosasioiden hoitamisessa ennen ja jälkeen lakimuutoksen. Opinnäytetyö on osa Voi hyvin nuori -hanketta, joka keskittyy vähälle huomiolle jääneisiin nuoriin aikuisiin ja heidän mahdollisuuksiinsa liittyä yhteiskuntaan tuottavina jäseninä.

Tutkimus on kvalitatiivinen, ja siinä on käytetty teemahaastattelumenetelmää. Tutkimukseen haastateltiin kolmea Kotkan nuorisoryhmässä työskentelevää henkilöä, jotka hoitavat nuorten rikosasioita. Kaikissa haastatteluissa käytettiin valmiiksi laadittua teemahaastattelurunkoa, jossa oli viisi teemaa. Aineiston analyysinä käytettiin teemoittelua.

Kotkan sosiaalitoimessa nuorten rikosasioiden hoitamiseen liittyvä viranomaisyhteistyö koettiin toimivana ennen lakimuutosta. Lakimuutokseen havahduttiin sattumalta ja lakimuutoksen tiedottamista peräänkuulutettiin. Henkilötutkinta koettiin Kotkassa enemminkin työvälineenä, kun taas viranomaisten työskentelyyn liittyvä aikataulutus koettiin sekä myönteisenä että kielteisenä.

ABSTRACT

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

University of Applied Sciences

Social Services

SYDÄNMAANLAKKA VERNA

Changes in the Criminal Sanctions Field Regarding the
Young in Social Services Department in Kotka

Bachelor's Thesis

39 pages + 1 page of appendices

Supervisor

Tuomo Paakkonen, lecturer

Commissioned by

Social services in Kotka

March 2012

Keywords

youth group, detection of a young offender's crime, young
offender, criminal sanction

Young Offenders Act was repealed at the turn of the year 2010. The New law tightened young offender's schedules related to criminal cases as well as the regulation of personal investigation was repealed. The aim of this study was to investigate how the social workers in Kotka experience co-operation with other authorities before and after the amendment of the law when conducting young people in criminal cases. This study is part of "Voi hyvin nuori" -project, which has a focus on the young adults who have been left their own and their chances to join the society as productive members.

The study is based on qualitative data and was collected by interviews. The interviews consist of three people who worked within the youth group that handle young people criminal cases in Kotka. All the interviews are based on a pre-drawn up thematic interview outline which contains five themes. The material from the interviews has been analyzed by categorizing it to different themes.

The authorities, who were dealing with young offenders and their cases, were considered efficient in Kotka before the law changed. The new law turned up rather suddenly therefore more information was required. Personal investigation was considered rather a tool than anything else and as authorities' work was seen both positive and negative.

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	6
2	VOI HYVIN NUORI -HANKE	6
3	KOTKAN NUORISORYHMÄ OSANA SOSIAALIPALVELUITA	7
3.1	Sosiaalitoimen organisaatio	7
3.2	Nuorten rikosasioiden hoito	8
4	NUORET RIKOKSENTEKIJÄT	9
4.1	Nuoruus	9
4.2	Nuori, rikosoikeus ja lastensuojelu	11
4.3	Nuorisoriollisuuden esiintyvyys	13
4.4	Tilastoja nuorisoriollisuudesta	14
4.5	Nuorisorangaistus	15
5	LAINSÄÄDÄNTÖMUUTOS	17
5.1	Laki nuorista rikoksentekijöistä	17
5.2	Lakimuutoksen perusteet	18
5.3	Laki rikoksesta epäillyn nuoren tilanteen selvittämisestä	19
5.4	Seuraamusselvitys	20
6	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	22
6.1	Tutkimusprosessi	22
6.2	Tutkimuskysymykset	22
6.3	Tutkimusmenetelmät	23
6.3.1	Aineistonkeruumenetelmä	23
6.3.2	Analyysitapa	25
6.4	Työn eettisyys ja luotettavuus	26
7	TUTKIMUSTULOKSET	28
7.1	Kokemuksia viranomaisyhteistyöstä vanhan lain aikana	28

7.2	Lakimuutoksen toteuttaminen	29
7.3	Lakimuutoksen toimivuus	30
7.4	Kokemuksia viranomaisyhteistyöstä uuden lain aikana	32
8	TULOSTEN ANALYSOINTI JA POHDINTA	34
	LÄHTEET	37
	LIITTEET	
	Liite 1. Tutkimuslupa	

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön tavoite on tarkastella Kotkan nuorisoryhmän kokemuksia viranomaisyhteistyöstä vuoden vaihteen 2010–2011 jälkeen, jolloin laki nuorista rikoksentekijöistä kumottiin lailla nuorten rikoksesta epäillyn tilanteen selvittämisestä. Tarkastelen myös lakimuutoksen toteutumista ja sen onnistumista Kotkan nuorisoryhmän näkökulmasta. Opinnäytetyö on laadullinen, ja tutkimusaineisto hankittiin teemahaastatteluilta. Kotkan sosiaalitoimea edustaa työssäni Kotkan nuorisoryhmä, joka vastaa Kotkan alueella nuorten rikosasioiden hoidosta.

Aihe opinnäytetyöhön syntyi osana Voi hyvin nuori -hanketta, jonka yhtenä tarkoituksena on selvittää nuorten integroitumista yhteiskuntaan. Kerron opinnäytetyössäni Voi hyvin nuori -hankkeesta, Kotkan nuorisoryhmästä sekä nuorista rikoksentekijöistä. Työni käsittelee nuorten rikosseuraamustyön muutoksia, joten kuvaan työssäni nuoruutta ja siihen kuuluvia vaiheita. Nuorisorangaistus on vain nuorille suunnattu erityinen rangaistusmuoto, sen vuoksi olen halunnut nostaa nuorisorangaistuksen esille työssäni ja avata sitä enemmän kuin muita nuorille rikoksentekijöille tarkoitettuja rangaistuksia.

Nuoren rikosprosessin hoitamiseen liittyy useita eri viranomaistahoja kuten sosiaalitoimi, esitutkintaviranomainen, syyttävä sekä Rikosseuraamuslaitos. Viranomaisyhteistyön sujuvuus on tärkeää jo pelkästään sen vuoksi, että yhteistyössä on mukana useita eri tahoja. Uuden lain mukanaan tuoma aikataulutusta loi viranomaisten väliselle yhteistyölle yhä tiukemmat raamit vuoden vaihteen 2010–2011 jälkeen.

2 VOI HYVIN NUORI -HANKE

Aikaisemmissa nuorten aikuisten hyvinvointiin liittyvissä tutkimuksissa on kiinnitetty vain vähän huomiota siihen, että kyseessä on keskeinen yhteiskunnan tulevaisuutta määrittävä tekijä. Yleensä painopiste on ollut erilaisissa riskiryhmissä, nuorissa ikäryhmissä tai syrjäytymisessä. Hankkeena Voi hyvin nuori toimii kentällä ja se keskittyy vähälle huomiolle jääneisiin nuoriin aikuisiin ja heidän mahdollisuuksiinsa liittyä yhteiskuntaan tuottavina jäseninä. Erityisesti hankkeessa ollaan kiinnostuneita hyvinvoinnin rakenteista. (Kymenlaakso nuorten asialla 2010.)

Kymenlaaksossa nuorten aikuisten tilanteeseen vaikuttaa taloudellinen rakennemuutos. Toisistaan poikkeavat vaikutukset kohdistuvat eri ryhmiin kuten koulutus- ja ikäryhmiin tai maahanmuuttajiin. Tutkimuksen tuottamalla tiedolla pyritään auttamaan julkista sektoria reagoimaan muutokseen. Hanke voi tuottaa myös kansallisesti merkittävää tietoa alueellisista erityispiirteistä ja niihin sisältyvistä mahdollisuuksista nuorten kannalta. (Kymenlaakso nuorten asialla 2010.)

Voi hyvin nuori -hanke selvittää nuorten integroitumista yhteiskuntaan ja olettamusta siitä, että hyvinvointi ja pahoinvointi rakentuvat erilaisista asioista. Hankkeessa pyritään tarkastelemaan nuorten hyvinvointia positiivisena, itsenäisenä käsitteenä. Hyvinvoinnin puute, erilaiset sosiaaliset ja terveydelliset ongelmat sekä syrjäytymisen tarkastelu on pääsääntöisesti hyvinvoinnin tutkimuksen kohteena nykyään. Nuorten sosiaalistumisprosessi on myös yksi tarkastelun kohteista, ja samalla selvitetään, ovatko sosiaalistumisen mahdollisuudet ja väylät kaventumassa vai lisääntymässä. (Voi hyvin nuori -hanke etsii malleja nuorten hyvinvoinnin tukemiseen 2009.)

Hanke on Tekesin Innovaatiot sosiaali- ja terveystalouden ohjelman rahoittama. Hankkeessa ovat mukana Kouvolan, Haminan ja Kotkan kaupungit, Puolustusvoimat, Siviilipalvelukeskus, Kakspyy ry, Sotek, Ekamin media- ja kulttuurityöpaja sekä Pietarin valtion sosiologian laitos. (Voi hyvin nuori -hanke etsii malleja nuorten hyvinvoinnin tukemiseen 2009.)

3 KOTKAN NUORISORYHMÄ OSANA SOSIAALIPALVELUITA

3.1 Sosiaalitoimen organisaatio

Kotkan kaupungin organisaatiokaaviossa nuorisoryhmä kuuluu hyvinvoinnin palvelualueeseen ja siinä sosiaali- ja terveystalouden alaisuuteen. Sosiaali- ja terveystalouden yksi vastuualue on sosiaalihuolto, jota johtaa sosiaalijohtaja. (Kotkan kaupungin organisaatiokaavio 2012.) Sosiaalityön palvelualueeseen kuuluvat sosiaalityö, johon luetaan aikuissosiaalityö sekä toimeentulotuki, lastensuojelu, sosiaalipäivystys ja kriisityö, lastenvalvonta, lapsiperhetyö, joka käsittää alakouluikäisten ja pienten lasten perhetyön, nuorisoryhmä sekä sijaishuolto. Jokaisella tehtäväalueella on oma lä-

hiesimies lukuun ottamatta sosiaalityötä ja lastenvalvontaa, joiden lähiesimies on sosiaalityönjohtaja. (Lindberg 2012.)

3.2 Nuorten rikosasioiden hoito

Kotkassa siirryttiin hoitamaan nuoriin rikoksentehtäviin liittyvät tehtävät, kuten esitutkintaedustus, oikeusedustus, henkilötutkinnat ja nuorten rikoksentehtävien kanssa tehtävä sosiaalityö, keskitetysti lastensuojelussa vuoden 1993 alusta. Tuona aikana suurimmassa osassa Suomen kuntia tehtävät hoidettiin aluesosiaalityössä ilman sen kummempaa keskittämistä tai erikoistumista. (Lindberg 2012.)

Kotkaan perustettiin vuonna 1995 nuorten asioihin keskittynyt yksikkö eli perheyksikkö Topparoikka, jonka nimi vaihdettiin myöhemmin Nuorten ja perheiden erityispalveluiksi ja vuoden 2008 alusta Nuorisoryhmäksi. Päättäjät katsoivat tehtäväkokonaisuuksien kannalta loogiseksi, että myös nuorten rikosasiat hoidetaan siellä keskitetysti. Siirto tapahtui vuoden 2005 alusta, ja tätä edelsi ensin kokeilu- ja siirtymäaika vuoden 2004 aikana. (Lindberg 2012.)

Nuorisoryhmässä työskentelee vastaava ohjaaja, kahdeksan sosiaaliohjaajaa sekä yksi ohjaaja. Työntekijöiden toimenkuva on jaettu erilaisten nuorisoryhmässä hoidettavien palveluiden mukaan. (Lindberg 2012.) Palveluita ovat nuorten ja perheiden sosiaaliohjaus, erityisperhetyö, alle 18-vuotiaiden rikosasiat, nuorten tukiasuntotoiminta sekä nuorten Matala kynnyks. Nuorisoryhmä tarjoaa tietoa ja tukea murrosikäisten vanhemmille sekä ohjaa nuoria murrosiän haasteellisissa valinnoissa. Nuorisoryhmän tarkoituksena on ehkäistä syrjäytymistä ja tukea hyvinvointia. (Kotkan kaupungin Internet-sivut 2011.)

Kotkassa on valittu nuorten rikosasioiden hoitamiseen keskitetty malli. Keskitetyn mallin valitsemiseen vaikutti osaltaan myös yhteistyökumppaneilta tullut palaute: poliisi, syyttäjät ja käräjäoikeus olivat kokeneet aiemman keskittämisen toimivaksi ja hyväksi ratkaisuksi, ja he ovat toivoneet palvelutuotannon jatkamista työmallin mukaisesti. Keskitetyssä työssä pysymiseen vaikutti osaltaan myös se, että Kotkan nuorisoryhmä on melko ainutlaatuinen yksikkö valtakunnallisesti, sillä se on erikoistunut pelkästään nuorten asioihin ja pitää sisällään monia eri toimintoja sisältäviä tehtäväkokonaisuuksia. Näiden asioiden keskittäminen nuorisoryhmään on siis nähty koko-

naisuuden, asiakastyön ja muiden viranomaisten kanssa tehtävän yhteistyön kannalta perustelluksi ja hyväksi. (Lindberg 2012.)

4 NUORET RIKOKSENTEKIJÄT

4.1 Nuoruus

Ikävuosia 12–22 pidetään nuoruusikänä, joka tarkoittaa lapsuuden ja aikuisuuden väliin sijoittuvaa psyykkistä kehitysvaihetta. Nuoruusikää pidetään ihmisen toisena yksilöitymisvaiheena eli persoonallisuuden rakentumisen toisena mahdollisuutena. Silloin persoonallisuusrakenteet vakiintuvat ja järjestäytyvät uudelleen. Persoonallisuuden rakentumiseen vaikuttavat aikaisemmat kehitysvaiheet, synnynnäisen kasvun ja kehityksen voima, pyrkimys kohti aikuisuutta sekä nuoren ja ympäristön vuorovaikutus. Murrosikä eli puberteetti ajoittuu nuoruusikään. Puberteetti kestää 2–5 vuotta, ja se on sekä biologista että fysiologista kehitystä, jonka aikana lapsesta kasvaa aikuinen. (Aahlberg & Siimes 2007, 15, 67.) Nuoruus on voimakas, yksilöllisesti ajoittuva ja tapahtuva kasvuprosessi, joka aiheuttaa ruumiin, mielen ja koko yksilön elinpiirin muutoksia. Näissä muutoksissa muodostuu erottumaton kokonaisuus kehollisten, hormonaalisten, psykologisten sekä sosiaalisten tapahtumien välille. (Rantanen 2004, 46.)

Nuoruuden kehityksellinen päämäärä on saavuttaa itse hankittu autonomia. Nuoren täytyy irrottautua lapsuudesta ennen kuin hän kykenee löytämään uuden identiteetin. Nuori ei siis ole lapsi eikä aikuinen. Nuoruusikään kuuluvat Aalbergin ja Siimeksen mukaan kolme erilaista kehityksellistä tehtävää, jotka nuoren täytyy ratkaista, jotta hän saavuttaa autonomian. Kehitykselliset tehtävät ovat seuraavat:

1. Lapsi irrottautuu lapsuutensa vanhemmista, heidän tarjoamastaan turvasta ja heihin kohdistuvista toiveistaan sekä löytää vanhempansa uudelleen aikuisen tasolla.
2. Puberteetti-ikänsä läpikäyminen muuttaa lapsen ruumiinkuvaa, seksuaalisuutta sekä seksuaalisen identiteetin jäsentämistä.
3. Lapsi turvautuu ikätovereiden apuun nuoruusiän kasvun ja kehityksen aikana. (Aalberg & Siimes 2007, 15, 67).

Karkeasti jaettuna nuoruus voidaan jakaa kolmeen eri vaiheeseen: varhaisnuoruus 12–14-vuotiaana, varsinainen nuoruus 15–17-vuotiaana ja jälkinuoruus 18–22-vuotiaana. Kehitys on piirteiltään erilaista tyttöjen ja poikien välillä. (Aalberg & Siimes 2007, 68.) Nuoruuden kehitystä ja kulkua on vaikea arvioida ulkoapäin, mutta kehitys on suurelta osin psyykkinen prosessi. Tytöt ja pojat kehittyvät omalle sukupuolelleen tyypillisten vaiheiden ja vaikeuksien kautta. Toiset nuoret ilmaisevat käyttäytymisellään enemmän nuoruusiän kehitystä kuin toiset. On myös mahdollista, että nuori tiedostamattaan välttelee kehityshaasteita. (Rantanen 2004, 47.)

Varhaisnuoruus 12–14-vuotiaana kytkeytyy alkaneeseen puberteettiin. Tässä iässä tyypillinen levottomuus ja kiihtyminen johtuvat ruumissa tapahtuvista fyysisistä muutoksista. Nuoren on vaikea sietää tunteitaan ja yllykkeitään, kuten ärtyneisyyttä ja levottomuutta. Itsenäistymistarpeet alkavat saada yhä enemmän tilaa, mutta varhaisnuori elää ristiriidassa. Toisaalta nuori haluaa irti vanhemmistaan, mutta toisaalta hänellä on tarve palata riippuvuuteen. Tässä vaiheessa nuoren suhde vanhempiin on aaltomaisen vaihtelevaa. Välillä nuori palaa lapsenomaisuuteen ja välillä nuori puolestaan korostaa itsenäisyyttään. (Aalberg & Siimes 2007, 69.)

Varsinainen nuoruus 15–17-vuotiaana on aikaa, jolloin nuori osittain hallitsee varhaisnuoruuden yllykepaineen ja hän sopeutuu pikkuhiljaa muuttuneeseen ruumiinkuvaan. Tässä vaiheessa on keskeistä seksuaalisuuden kehitys. Keskeistä seksuaalisuuden rakentamisessa ovat ikätoverit. Nuori vahvistaa omaa minuuttaan seurustelusuhteilla, jotka juuri tämän vuoksi ovat usein minäkeskeisiä. Vähitellen hämmentyneestä varhaisnuoresta tulee varsinaisessa nuoruudessa aktiivinen, kykyjään etsivä sekä kantaa ottava nuori. (Aalberg & Siimes 2007, 70.)

Jälkinuoruus 18–22-vuotiaana on jäsentymisvaihe, jossa aikaisemmat kokemukset omasta sukupuolesta hahmottuvat kokonaisuudeksi miehenä tai naisena olemisesta. Nuori kykenee lähestymään vanhempiaan yhä tasa-arvoisemmin, koska irrottautuminen vanhemmista on edennyt jo riittävän pitkälle. Empatiakyky lisääntyy, mikä näkyy nuoren elämässä muun muassa siten, että hän ottaa toiset huomioon, siirtää omia halujaan ja tekee kompromisseja. Tässä vaiheessa nuori kykenee emotionaaliseen läheisyyteen ja nuori kykenee arvostamaan sekä omaa että toisen läheisyyttä. Tätä vaihetta kuvataan myös identiteettikriisinä, sillä nuori tekee valintoja, joilla on vaikutusta hä-

nen tulevaan aikuisuuteensa. Nuori alkaa kantaa vastuuta. (Aalberg & Siimes, 2007, 71.)

4.2 Nuori, rikosoikeus ja lastensuojelu

Lasten ja nuorten ymmärrys ja kypsyyt eivät vielä ole kehittyneet sille tasolle, jota aikuisilta odotetaan. Tästä syystä lasten ja nuorten tekemiin rangaistavaksi säädettyihin tekoihin reagointi on lievempää kuin aikuisten kohdalla, ja rangaistuksissa pyritään mahdollisuuksien mukaan kasvatuksellisten keinojen käyttöön. Lapsia koskevan viranomaistoiminnan ja lainsäädännön perustana on aina lapsen etu. Vastuullisuus omasta toiminnasta kasvaa iän myötä. Aineellinen oikeustila jäsentyy ikäkategorioiden avulla sen mukaan, onko rangaistavaksi säädetty teko tehty alle 15-vuotiaana, 15–17-vuotiaana vai 15–20-vuotiaana. 15–17-vuotiaista käytetään nimitystä nuoret henkilöt ja 15–20-vuotiaista käytetään termiä nuoret rikoksenteijät. (Matikkala 2010, 88.)

Pieniin lapsiin ei sovelleta rikosoikeudellista vastuuta. Rikoslaisissa on säädetty rikosoikeudellisen vastuun ikäraajaksi 15 vuotta, (Rikoslaki 3:4). 15 vuotta täytettyään rangaistavaksi säädetyn teon tehnyt henkilö syyllistyy rikokseen. Vaikka alle 15-vuotiaat eivät ole rikosoikeudellisesti vastuunalaisia eli heitä ei voi tuomita rangaistukseen, he voivat joutua vahingonkorvausvastuuseen aiheuttamistaan vahingoista. Alle 15-vuotiaiden tekemiä rangaistavaksi säädettyjä tekoja käsitellään rikosten sovittelujärjestelmässä. (Matikkala 2010, 88.)

Rangaistusjärjestelmän asemasta lastensuojelujärjestelmän alaisia ovat alle 15-vuotiaat henkilöt, jotka ovat tehneet rangaistavaksi säädetyn teon. (Matikkala 2010, 88.) Lastensuojelulain 34. §:n mukaan sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen on ryhdyttävä avohuollon tukitoimiin viipymättä, jos lapsi käyttäytymisellään vaarantaa kehitystään tai terveyttään, (LSL 417/2007.) Matikkala kertoo: ”Lastensuojelulainsäädännön näkökulmasta lapsia ovat alle 18-vuotiaat, joten 15–17-vuotiaana rikoksen tehneeseen sovelletaan sekä rikosoikeusjärjestelmää, että lastensuojelujärjestelmää”. (Matikkala 2010, 89.)

Lastensuojelulain (LSL) 24. §:n mukaan sosiaalityöntekijän on valvottava lapsen edun toteutumista. Hänen on avustettava lasta tai nuorta puhevallan käytössä tai tarvittaessa ohjattava hänet oikeusavun piiriin. Sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen tulee olla edustettuna tuomioistuinkäsittelyssä sekä lapsen tekemäksi ilmoitetun rangaistavan

teon esitutkinnassa, jollei sosiaalihuollosta vastaava toimielin arvioi läsnäolon olevan ilmeisen tarpeetonta.

Kun nuoria rangaistaan heidän tekemistä rikoksista, rankaisemisessa pyritään vähentämään rankaisemisen haittavaikutuksia. 15–17-vuotiaana rikoksen tehneiden nuorten henkilöiden ja 15–20-vuotiaana rikoksen tehneiden nuorten rikoksentekijöiden osalta rikosoikeudellisessa järjestelmässä on erityissäätelyä. (Matikkala 2010, 89.) Rikoslain (RL 6:8) mukaan rikoksen tekeminen 15–17-vuotiaana on yleinen rangaistuksen vähentämisperuste. Rangaistus mitataan nuoren henkilön kohdalla aina alennetulta rangaistusasteikolta, eikä häntä koskaan voida tuomita elinkautiseen vankeusrangaistukseen. Nuoren tuomitseminen ehdottomaan vankeuteen voi toteutua ainoastaan silloin kun siihen on painavia syitä. (Matikkala 2010, 89.)

Nuoren tekemä rikos voi johtaa kymmeneen erilaiseen rangaistukseen. Luettelen rangaistukset lievyysjärjestyksessä.

1. Poliisin huomautus
2. Syyttämättä jättäminen
3. Rikesakko
4. Rangaistusmääräyssakko
5. Seuraamusluonteinen syyttämättä jättäminen
6. Tuomioistuinsakko
7. Ehdollinen vankeus, jonka harkinnanvaraisia oheisseuraamuksia voivat olla oheissakko, valvonta ja yhdyskuntapalvelu
8. Nuorisorangaistus
9. Yhdyskuntapalvelu
10. Vankilarangaistus (Marttunen 2006, 282.)

Jos rikoksen katsotaan johtuneen ymmärtämättömyydestä tai harkitsemattomuudesta, voidaan alle 18-vuotias rikoksentekijä jättää tuomitsematta, koska nuoruus on peruste toimenpiteistä luopumiseen. Nuoria henkilöitä varten on oma rangaistuslaji, nuorisorangaistus, jota käsittelee erillisessä kappaleessa. (Matikkala 2010, 89.) Nuoret ovat lisäksi eräiden erillisjärjestelyjen kohteena, jotka sivuavat rikosoikeudellista järjestelmää, sillä nuorten tekemät rikokset otetaan aikuisten tekoja useammin sovittelutoiminnan piiriin (Marttunen 2006, 283).

Ehdolliseen vankeuteen voidaan liittää myös valvontaa, jos se pystytään perustelemaan tekijän sosiaalisen selviytymisen edistämisenä sekä uusien rikoksien ehkäisemisenä. Valvonnan tarve selvitettiin ennen vuoden vaihdetta 2010–2011 henkilötutkinnassa. Vuoden 2011 alusta lähtien valvonnan tarve selvitetään laissa nuoren rikoksesta epäillyn tilanteen selvittämisestä (2010/633). Valvonnan tarkoituksena on estää nuoren uusien rikoksien tekeminen, sekä tukea nuorta nuoren pyrkimyksissä elämään nuhteettomasti. Pääsääntöisesti valvonta koostuu tapaamisista ja yhteydenotoista. (Lappi-Seppälä 2006, 113.)

4.3 Nuorisorikollisuuden esiintyvyys

Lapsuus ja nuoruus ovat elämän rikosaktiivisinta aikaa. Elonheimo viittaa teoksessaan ”Nuorisorikollisuuden esiintyvyys, taustatekijät ja sovittelu 2010” suomalaisiin poliisitilastoihin, joiden mukaan rikosaktiivisin elämänvaihe on 15–20-vuotiaana. Koska aikuisia on enemmän, he tekevät tilastoidusta kokonaisrikollisuudesta suurimman osan. Alle 21-vuotiaiden osuus rikoslakirikoksista on poliisitilastojen mukaan ollut viime vuosina viidenneksen luokkaa. Poikien rikollisuus on paljon yleisempää kuin tyttöjen. Pojat ja miehet tekevät poliisitilastojen mukaan noin 10 kertaa enemmän pahoinpitelyjä kuin tytöt ja naiset. Esimerkiksi rattijuopumuksissa, ryöstöissä ja huumekäyttörikoksissa naisten osuus epäillyistä on vain noin 10 %. (Elonheimo 2010, 14–15.)

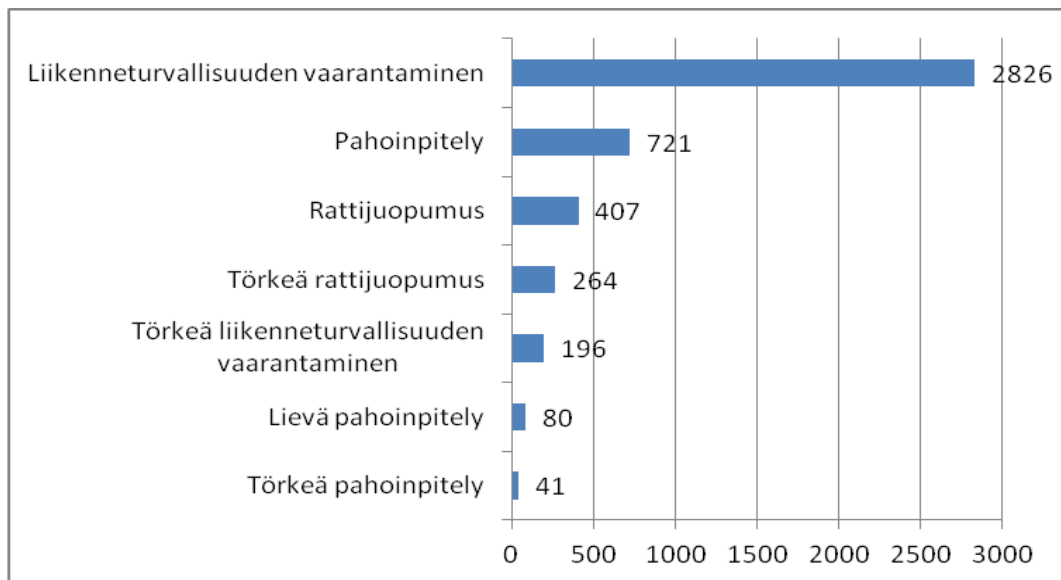
Rikosurat alkavat useimmiten nuoruusiällä, on harvinaista että rikollisuuteen syyllistynyt henkilö olisi aloittanut rikoskäyttäytymisen aikuisena. On hyvin todennäköistä että kriminalisoitunut henkilö on ollut myös nuorena muita nuoria aktiivisempi rikoskäyttäytyjä. (Kivivuori 2008, 28.)

Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2010 alle 18-vuotiaita tuomittiin ehdottomaan vankeusrangaistukseen 24 henkilöä. Tässä yhteydessä täytyy huomioida, ettei alle 18-vuotiaana tehdystä rikoksesta saa tuomita ehdottomaan vankeusrangaistukseen elleivät painavat syyt sitä vaadi. Vuonna 2009 vastaava luku oli 39. Ehdollisia vankeusrangaistuksia tuomittiin alle 18-vuotiaille yhteensä 590. Vuonna 2009 ehdollisia vankeusrangaistuksia oli 13 vähemmän kuin vuonna 2010. Kaikista tuomituista, mukaan lukien rikesakon saaneet, 15–17-vuotiaita oli yli 4 prosenttia ja 18–20-vuotiaita lähes 8 prosenttia. Näiden ikäluokkien yhteinen osuus oikeudessa tuomituista oli 18 prosenttia. (Tilastokeskus 2010b.)

4.4 Tilastoja nuorisorikollisuudesta

Kivivuoren mukaan perinteisissä väkivallan- ja omaisuusrikollisuuden muodoissa nuoruus on elämänsäajan aktiivisinta aikaa. Varkausrikoksia tehdään yleisimmin 13-vuoden iässä, kun taas 18–20-vuotiaat tekevät eniten pahoinpitelyrikoksia. (Kivivuori 2008, 29.)

Vuonna 2010 nuorten, alaikäisten ja alle 21-vuotiaiden osuus kaikista syylliseksi epäillyistä oli 23 prosenttia. Nuorten osuudet ovat suuria vahingontekorikoksissa, ryöstöissä sekä moottorikulkuneuvon kohdistuvissa anastusrikoksissa. Ryöstöihin syylliseksi epäillyistä 35 prosenttia on nuoria. Vahingontekorikoksissa prosenttiluku oli 48 ja moottorikulkuneuvon kohdistuvissa anastusrikoksissa 30. Nuorten osuus pahoinpitelyihin syylliseksi epäillyistä oli 24 prosenttia. (Tilastokeskus 2010a.) Kuva 1 havainnollistaa nuorten tekemiä rikoksia sekä niiden lukumääriä.

Kuva 1. Nuorten tekemiä rikoksia vuonna 2010 (Tilastokeskus 2011)

4.5 Nuorisorangaistus

Kerron nuorisorangaistuksesta opinnäytetyössäni tarkemmin kuin muista nuorten seuraamuksista, koska nuorisorangaistus tuomitaan erityisenä päärangaistuksena alle 18-vuotiaana tehdystä suhteellisen vakavasta rikoksesta. (Matikkala 2010, 90). Suhteellisen vakavia rikoksia ovat esimerkiksi varkaus ja pahoinpitely. Käytännössä nuorisorangaistus on ehdollista vankeusrangaistusta ankarampi seuraamus ja se on tarkoitettu poikkeuksellisen rikosalttiille nuorille. Tuomiot käsittävät yleensä useita rikoksia. (Marttunen 2006, 299.)

Vuodesta 1997 lähtien nuorisorangaistus toteutettiin kokeiluna seitsemän suuren käräjäoikeuden alueella. Alun perin kolmevuotiseksi suunniteltu kokeilu oli lopulta seitsemänvuotinen. Kokeilun keskeisenä tarkoituksena oli pyrkimys saada käyttöön seuraamus, jossa vältettäisiin ehdottoman vankeuden haitat, mutta seuraamuksella osoitettaisiin nuorelle rikosentekijälle ehdollista rangaistusta selvemmin, että hänen on suoritettava konkreettinen rangaistus. Nuorisorangaistuskokeilu oli yritys löytää mielekkäämpi rangaistus niille nuorille, joiden vankilaan lähettämistä yritetään välttää, ja niille, jotka eivät ota opikseen ehdollisista vankeusrangaistuksista. Vuoden 2005 alusta nuorisorangaistus otettiin käyttöön, hieman uudistettuna ja kehittyneenä, vakinaiseksi osaksi suomalaista rangaistusjärjestelmää. (Marttunen & Keisala 2007,1).

Marttunen ja Keisala toteavat nuorisorangaistushankkeen ensimmäisessä osaraportissa, että nuorisorangaistus on ankaruudeltaan periaatteessa ehdolliseen vankeuteen rin-

nastuva erityinen rangaistus alle 18-vuotiaana tehdystä rikoksesta. Tuomitseminen nuorisorangaistukseen edellyttää, että sakko on riittämätön rangaistus, kun huomioidaan rikoksen vakavuus, rikoksesta ilmenevän tekijän syyllisyys ja tekijän aikaisemmat rikokset. Kyseessä eivät kuitenkaan ole niin painavat syyt, että nuori voitaisiin tuomita ehdottomaan vankeusrangaistukseen. Nuorisorangaistukseen voidaan tuomita, jos on perusteltua, että se edistää nuoren sosiaalista selviytymistä sekä ehkäisee uusien rikosten syntymistä. Nuorisorangaistus ei siis koske lieviä rikoksia eikä henkilöitä joiden elämänhallinta ja -tilanne ovat kunnossa. (Marttunen & Keisala 2007, 1.)

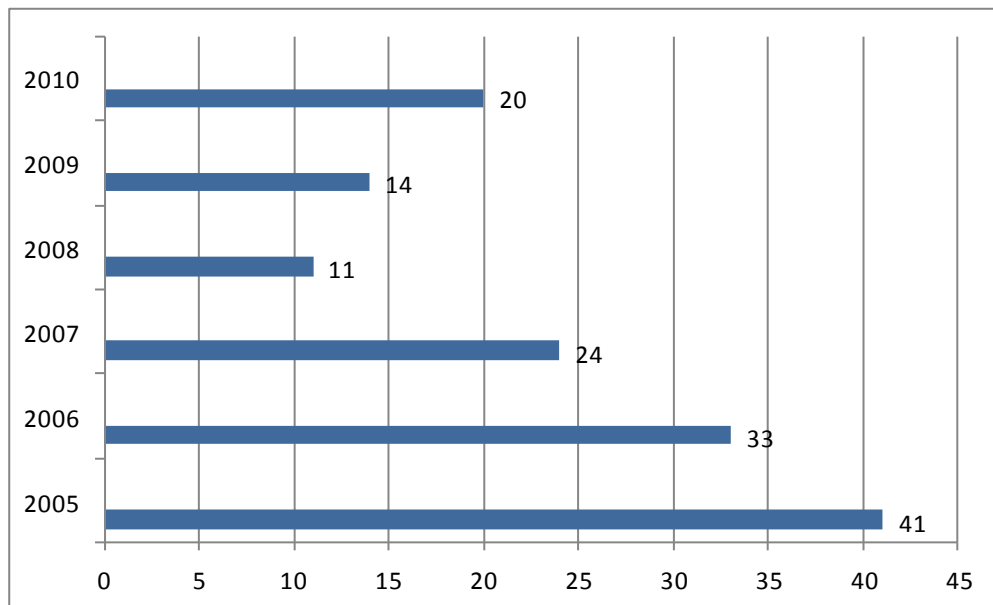
Tuomioistuin päättää nuorisorangaistuksen kestosta yleisten rangaistuksen määräämistä koskevien sääntöjen nojalla. Yleensä rangaistuksen kesto on neljästä kuukaudesta vuoteen. Kriminaalihuollon tuottamien tilastojen mukaan Keisala ja Marttunen kertovat keskimääräiseksi nuorisorangaistuksen pituudeksi 6,2 kuukautta nuorisorangaistushankkeen toisessa osaraportissa. Seuraamuksen sisältö suunnitellaan ja räätälöidään kriminaalihuollossa nuoren tarpeita vastaaviksi. Jotta nuorisorangaistuksen tarkoituksenmukaisuutta pystytään arvioimaan, täytyy tuomioistuimella olla yksittäistapauksissa tietoa suunnitellusta nuorisorangaistuksen pääasiallisesta sisällöstä. (Marttunen & Keisala, 2007, 2.)

Nuorisorangaistuksen yksilöllinen sisältö ilmenee kriminaalihuollon laatimassa toimeenpanosuunnitelmassa, joka tehdään ennen tuomitsemisen laatimista. Toimeenpanosuunnitelmassa arvioidaan seuraamuksen tarkoituksenmukaisuus ja kuvataan sen sisältö pääpiirteisesti. Tuomari ei kuitenkaan voi nuorisorangaistukseen tuomitessaan antaa kriminaalihuoltoa sitovia määräyksiä seuraamuksen sisällöstä. Marttunen ja Keisalan mukaan tässä suhteessa suomalainen malli eroaa monesta muusta länsimaasta. (Marttunen & Keisala 2007, 2.)

Nuorisorangaistus sisältää valvontatapaamisia, sosiaalista toimintakykyä edistäviä ohjelmia ja tehtäviä, niiden yhteydessä annettavaa tukea ja ohjausta ja mahdollisesti työelämään ja työn tekemiseen perehtymistä. Nuorisorangaistukseen kuuluu käytännössä seitsemän sisältöohjelmaa, jotka ovat motivoiva keskustelu, rikoskeskustelut, sosiaalisten taitojen kehittämiseen keskittyvät keskustelut, suuttumuksen hallintaosio, liikenne- ja päihdekeskustelut sekä yhteiskunnan perustoimintoja koskeva osio. Jokainen osio on suunniteltu ja strukturoitu tarkkaan, ja ne koostuvat useista tapaamiskerroista. Rikoskeskustelut on ainoa osio, joka kuuluu jokaiseen nuorisorangaistukseen,

muiden osioiden käyttö arvioidaan jokaisen rangaistuksen kohdalla erikseen. (Keisala & Marttunen 2007, 6.)

Tilastokeskuksen Internet-sivujen mukaan vuonna 2010 nuorisorangaistuksia tuomittiin Suomen käräjäoikeuksissa 21 kappaletta. Tuomituista suurin osa (18) oli miehiä ja tuomioiden kesto oli keskimäärin 8,9 kuukautta. (Tilastokeskus 2010a.) Alla oleva kuva kertoo nuorisorangaistukseen määrättyt nuoret vuosina 2005–2010. Erityisesti kuvasta nousee esille suuri ero nuorisorangaistukseen määrässä vuosina 2008 ja 2005.

Kuva 2. Nuorisorangaistukseen määrättyt nuoret vuosina 2005–2010 (Tilastokeskus 2011)

5 LAINSÄÄDÄNTÖMUUTOS

5.1 Laki nuorista rikoksentekijöistä

Laki nuorista rikoksentekijöistä (NuorRikL 1940/262) säädettiin Helsingissä 31.5.1940. Lakiin tehtiin useita muutoksia lain 61 voimassaolovuoden aikana. Kyseisessä laissa rikoksentekijällä tarkoitettiin henkilöä, joka tehdessään rangaistavan teon on ollut 15–20-vuotias. Viimeisintä voimassa ollutta lakiversiota tarkasteltaessa nousi esille se, että lain useiden kymmenien muokkauskertojen vuoksi lakia on hyvin vaikea lukea. Laki nuorista rikoksentekijöistä oli voimassa vuoden vaihteeseen 2010–2011, jonka jälkeen laki nuoren rikoksesta epäillyn tilanteen selvittämisestä kumosi tämän

lain. Laissa ja asetuksissa nuorista rikoksentekijöistä säädettiin henkilötutkinnasta ja sen laatimisesta. Henkilötutkinnalla tarkoitettiin nuoresta tehtävää elinolosuhte- ja elämäntilannekuvausta. Henkilötutkinta tehtiin syyttäjän pyynnöstä, jos hän arvioi seuraamuksen olevan sakkoa ankarampi. Alle 18-vuotiaan henkilön henkilötutkinnan laati yleisten käytäntöjen mukaan sosiaaliviranomainen ja 18–20 vuotiaan henkilön henkilötutkinnan laati Kriminaalihoitolaitos. (Harrikari 2006, 265). Nämä järjestelyt joutuivat muutoksen kouriin.

5.2 Lakimuutoksen perusteet

Hallituksen esityksessä 229/2009 todetaan, että nuoren rikoksentekijän henkilötutkinta sekä ehdollisen vankeuden valvontaa koskevat säännökset ja lait ovat puutteelliset sekä vanhentuneet. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki sekä nuoren rikoksesta epäillyn tilanteen selvittämiseksi että ehdollisen vankeuden valvonnasta. Laissa nuoren rikoksesta epäillyn tilanteen selvittämisestä säädetään seuraamusselvityksen laatimisesta. Kyse olisi nuoren rikoksesta epäillyn tilanteen selvittämisestä sekä sen nojalla tehtävästä syyteharkinnasta ja seuraamuksen määräämistä koskevasta arvioinnista. Seuraamusselvityksen tarkoituksena olisi arvioida, miten seuraamusvalinnoilla voitaisiin edistää nuoren sosiaalista selviytymistä ja ehkäistä hänen syyllistymistään uusiin rikoksiin. Hallitus esitti lain voimaantulopäiväksi ensimmäinen huhtikuuta 2010. (HE229/2009.)

Uuden lain myötä henkilötutkinta korvataan seuraamusselvityksellä, jonka laatisi Rikosseuraamuslaitos. Uudessa laissa säädettäisiin myös eri viranomaisten velvollisuuksista ja toimivaltaisuuksista nuoren rikoksesta epäillyn asian käsittelyn eri vaiheissa. Samassa yhteydessä hallitus esitti myös nuorista rikoksentekijöistä annetun lain kumoamista sekä rikoslain säännöksiä muuttamista ehdollisen vankeuden oheisseuraamuksista. (HE229/2009.) Tutkin opinnäytetyössäni nuorten rikosseuraamustyötä ja siihen liittyviä lakimuutoksia, joten en huomioi työssäni ehdollisen vankeuden valvonnan säännösten muutoksia.

Valiokunnan kannanotossa todetaan, että laki nuorista rikoksentekijöistä on osittain edelleen alkuperäisessä muodossa ja yli 60 vuotta vanha. Tästä johtuen sääntely on monin paikoin uudistamisen tarpeessa. Lakivaliokunta ehdottaa, että henkilötutkinta korvataan menettelyllä, jossa keskitytään epäillyn sosiaalisen tilanteen selvittämiseen.

Valvontaa koskevaa sääntelyä vahvistetaan ja viranomaisten toimivaltaisuuksia selkeytetään. (Lakivaliokunnan mietintö 6/2010.)

Valiokunta toteaa, että yhteistyökäytäntöjen kehittäminen ja uusien toimintamallien omaksuminen vaatii sekä ohjeistusta että koulutusta. Se pitää myös tarpeellisena, että uuden lainsäädännön toimeenpanosta järjestetään yhteistä koulutusta kuntien sosiaali- ja rikosseuraamusviranomaisille. Koulutuksissa on erityisesti painotettava tehtäviä hoitaville virkamiehille ja heidän apulaisilleen seuraamusselvityksen laatimiseen, valvottavan oikeusasemaan sekä henkilötietojen käsittelyyn liittyviä periaatteita. Tässä yhteydessä valiokunta totesi, ettei laki voi astua voimaan suunniteltuna ajankohtana 1.4.2010, sillä lakien voimaantuloon liittyviin ohjeistuksiin ja henkilöstön kouluttamiseen on varattava riittävästi aikaa. Lakivaliokunnassa kävi 14 eri alojen asiantuntijaa kuultavana ja lakivaliokunta sai kuudelta eri taholta kirjallisen lausunnon. (LaVM 6/2010.)

Kymenlaakson ammattikorkeakoulun lehteri Tuomo Paakkonen ja Kotkan sosiaalityön palvelualueen nuorisoryhmän vastaava ohjaaja Kari Lindberg toteavat Haastelehdessä 2/2011 aikaisemman lainsäädännön olevan aikansa elänyt, puutteellinen sekä monin paikoin epäselvä. Paakkonen ja Lindberg kertovat: ”Lakimuutoksella halutaan nopeuttaa nuoren tilanteeseen puuttumista ja tarvittavan tukijärjestelmän käyttöönottoa.” Keskeinen tavoite lakiuudistuksessa on rikoksesta epäillyn alle 21-vuotiaan nuoren tilanteessa toimivien viranomaisten selkeä toimivallan jako ja nuoren oikeusaseman turvaaminen. (Paakkonen & Lindberg 2011.)

5.3 Laki rikoksesta epäillyn nuoren tilanteen selvittämisestä

Laki rikoksesta epäillyn nuoren tilanteen selvittämisestä (2010/633) tuli voimaan 1.1.2011 ja tällä lailla kumottiin 31.5.1940 annettu laki nuorista rikoksentekeijöistä (262/1940), sekä siihen myöhemmin tehdyt muutokset. Lakia sovelletaan 15–20-vuotiaana tehtyyn rikokseen sekä epäillyn nuoren syyteharkintaan, seuraamuksen määräämiseen ja seuraamuksen täytäntöönpanoa varten tehtävään tilanteen selvittämiseen. Lain tarkoituksena on kartoittaa nuoren sosiaalista tilannetta ja rikokseen syyllistymiseen vaikuttaneita syitä. Lailla pyritään myös arvioimaan rikokseen syyllistymisen riskejä sekä tukemaan nuoren rikoksettoman elämän edellytyksiä.

Lain sisältämiä määritelmiä ovat seuraavat:

- 1.) Nuorella rikoksesta epäillyllä tarkoitetaan henkilöä, jonka epäillään syyllistyneen rikokseen 15–20-vuotiaana.
- 2) Nuoren rikoksella tarkoitetaan rikosta, jonka tekijäksi epäilty tai rikokseen syylliseksi todettu henkilö on tekohetkellä ollut 15–20-vuotias.
- 3) Seuraamusselvityksellä tarkoitetaan nuoren rikoksesta epäillyn syyteharkintaa, seuraamuksen määrittämistä ja seuraamuksen täytäntöönpanoa varten tehtävää arviointia.
- 4) Sosiaaliviranomaisella tarkoitetaan sosiaalihuoltolain (710/1982) 6. §:n 1. momentissa tarkoitettua kunnan monijäsenistä toimielintä.

Lain rikoksesta epäillyn nuoren tilanteen selvittämisestä kolmannessa pykälässä kerrotaan esitutkintaviranomaista, eli poliisia, koskevista aikatauluista ja toimintatavoista. Poliisin pitää ilmoittaa nuoren rikoksesta syyttäjälle 14 vuorokauden kuluessa siitä, kun nuori on kirjattu nuorena rikoksesta epäiltynä esitutkintaviranomaisen tietojärjestelmään. Ilmoitusta ei tarvitse tehdä, jos esitutkinta on lopetettu saattamatta asiaa syyttäjän harkittavaksi, tai jos asiassa käytetään rangaistusmääräys- tai rikossakkomenettelyä ja rikos on tehty epäillyn ollessa 18–20-vuotias. Lain neljännessä pykälässä on määritelty aikataulu myös syyttäjän toiminnalle. Syyttäjän on 14 vuorokauden kuluessa siitä, kun hän on saanut tiedon nuoren rikoksesta, pyydettävä Rikosseuraamuslaitosta laatimaan seuraamusselvitys, jos rikoksesta on odotettavissa sakkoa ankarampi rangaistus. (Laki nuoren rikoksesta epäillyn tilanteen selvittämisestä 2010/633.)

5.4 Seuraamusselvitys

Lastensuojelulakiin on kirjattu, että lastensuojeluviranomaisen tulee olla läsnä lapsen rikosasian tutkinnassa. Poliisia veloitetaan puolestaan esitutkintalainsäädännössä informoimaan sosiaaliviranomaisia tutkinnasta. Esitutkintalaissa säädetään alle 18-vuotiaan lapsen kohtelusta esitutkinnassa. (Harrikari 2006, 265).

Lain nuoren rikoksesta epäillyn tilanteen selvittämisestä, viidennessä pykälässä kerrotaan seuraamusselvityksen laatimisesta, jonka vaatii Rikosseuraamuslaitos. Rikosseuraamuslaitoksella on syyttäjän pyynnöstä alkaen 30 vuorokautta aikaa arvioida käytet-

tävissä olevien tietojen perusteella, miten seuraamusvalinnalla ja seuraamuksen täytäntöönpanolla voidaan edistää nuoren rikoksesta epäillyn sosiaalista selviytymistä ja estää hänen syyllistymistä uusiin rikoksiin. (Laki nuoren rikoksesta epäillyn tilanteen selvittämisestä 2010/633.)

Rikosseuraamuslaitos hankkii ja kokoaa yhdessä sosiaaliviranomaisen kanssa tietoja nuoren rikoksesta epäillyn elinolosuhteista, erityisesti päihteiden käytöstä, päihdekuntoutuksesta, mielenterveydestä, mielenterveyspalveluiden käytöstä, muiden palveluiden ja tukitoimien tarpeesta, sekä muista olennaisesti hänen sosiaaliseen tilanteeseen liittyvistä seikoista arvion tekemiseksi. Lain yhdeksännessä pykälässä sanotaan, että Rikosseuraamuslaitoksella on oikeus saada arvioon vaaditut tiedot sosiaaliviranomaiselta, salassapitosäännösten estämättä. Laissa määrätään myös, että Rikosseuraamuslaitoksen pitää hankkia seuraamusselvitystä varten tarpeellisia tietoja epäillyn sosiaalisesta tilanteesta myös muilta viranomaisilta sekä yksityisiltä henkilöiltä ja yhteisöiltä. (Laki nuoren rikoksesta epäillyn tilanteen selvittämisestä 2010/633.)

Arvioinnin perusteella Rikosseuraamuslaitos laatii kirjallisen seuraamusselvityksen, joka sisältää myös nuoren rikoksesta epäillyn sosiaalista tilannetta koskevat olennaiset tiedot. Jos syyttäjä pyytää yhdyskuntaseuraamukseen tuomitsemista varten joitakin muita rikoksen vuoksi tehtäviä selvityksiä tai lausuntoja, myös ne sisällytetään seuraamusselvitykseen. Seuraamusselvitystä ei tehdä, jos sen tekeminen on ilmeisen tarpeetonta tai jos pääosa tutkittavina olevista rikoksista tai päärikos on tehty rikoksesta epäillyn täytettyä 21 vuotta. Jos tilanne on sellainen, että nuoren epäillään tehneen rikoksia sekä alle 21-vuotiaana että 21 vuotta täytettyään, hänestä tehdään seuraamusselvitys.

Rikosseuraamuslaitos antaa tarkemmat määräykset seuraamusselvityksen sisällöstä ja laatimisesta. Tuomioistuimen on varmistettava, että seuraamusselvitys on käytettävissä tuomioistuinkäsittelyssä. Seuraamusselvityksen laatineelle Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehelle tai hänen apunaan toimivalle henkilölle on varattava tilaisuus toimia tuomioistuimessa kuultavana nuoren rikosasian käsittelyssä. (Laki nuoren rikoksesta epäillyn tilanteen selvittämisestä 2010/633.)

6 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

6.1 Tutkimusprosessi

Vahvistin opinnäytetyön aiheen marraskuussa 2010 ja lähetin tutkimuslupahakemuksen Kotkan kaupungille kuukautta myöhemmin joulukuussa 2010. Olin työharjoittelussa ulkomailla joulukuusta 2010 maaliskuuhun 2011, mikä sekoitti hieman opinnäytetyön aikatauluja. Sain tutkimusluvan poikkeuksellisesti, vaikkei minulla ollut tutkimussuunnitelmaa. Lueskelin ulkomaan harjoittelun aikana Oikeuspoliittisentutkimuslaitoksen Internet-julkaisuja opinnäytetyöni teoriaosuutta varten, sillä kirjat olisivat kerryttäneet helposti liikakiloja matkalaukkuun. Pidin opinnäytetyön aloitusseminääriin palattuani ulkomailta huhtikuussa 2011. Laadin teemahaastattelurungon ohjaavan opettajan avustuksella huhtikuun aikana ja haastattelin Kotkan nuorisoryhmän kolme sosiaalihojaajaa toukokuussa.

Litteroin haastattelut syksyyn 2011 mennessä, jonka jälkeen aloin työstämään opinnäytetyöni teoriaosuutta perinpohjaisesti. Tapasimme muutamaan otteeseen ohjaavan opettajan lehtori Tuomo Paakkosen kanssa syksyn 2011 aikana, jolloin sain vinkkejä opinnäytetyöni sisältöön sekä vastauksia minua askarruttaneisiin kysymyksiin. Ohjauskerroilla opettaja pystyi myös tarkastelemaan opinnäytetyön etenemistä. Annoin opinnäytetyön tutkimustulokset lehtori Tuomo Paakkoselle tammikuussa 2012 Voi hyvin nuori -hankkeen loppuraporttia varten. Kirjoitin opinnäytetyön pohdintaosuuksia ja sekä pieniä sisällöllisiä korjauksia vielä maaliskuussa 2012.

6.2 Tutkimuskysymykset

Tutkimuskysymysten runko muodostui huhtikuussa 2011 Kotkan nuorisoryhmän edustajien ja ohjaavan opettajan kanssa pidetyn palaverin yhteydessä. Tutkimusongelmien sanallista muotoa on hiottu pitkin opinnäytetyöprosessia.

- 1.) Miten viranomaisyhteistyö toimi ennen vuodenvaihteen 2010–2011 lakimuutosta?
- 2.) Miten onnistuneena nuorisoryhmä koki lakimuutoksen toteuttamisen?
- 3.) Miten viranomaisyhteistyö on nuorisoryhmän näkökulmasta toiminut lakimuutoksen jälkeen?

6.3 Tutkimusmenetelmät

6.3.1 Aineistonkeruumenetelmä

Kvalitatiivisella eli laadullisella tutkimuksella pyritään kuvaamaan todellista elämää. Tutkimusaineisto kootaan luonnollisissa ja todellisissa tilanteissa. Luonteeltaan kvalitatiivinen tutkimus on kokonaisvaltaista tiedon hankintaa. Tutkimukseen osallistuva kohdejoukko valitaan tarkoituksenmukaisesti eikä satunnaisotoksena. Laadullisessa tutkimuksessa tutkija luottaa enemmän omiin havaintoihinsa ja keskusteluihin tutkitavien henkilöiden kanssa kuin erilaisilla mittausvälineillä hankittuun tietoon. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 164.)

Laadullisissa tutkimuksissa suositaan menetelmiä, joissa tutkittavien ”ääni” ja näkökulmat pääsevät esille. Tällaisia laadullisia metodeja ovat muun muassa osallistuva havainnointi, ryhmähaastattelu, erilaisten dokumenttien ja tekstien diskursiiviset analyysit sekä teemahaastattelu. (Hirsjärvi ym. 2009, 164.)

Laadullisen tutkimuksen metodeista valitsin opinnäytteeseeni teemahaastattelun, koska se on hyvin joustava menetelmä ja se sopii erilaisiin tutkimustarkoituksiin. Haastattelu on yksi käytetyimmistä tiedonkeruumuodoista. Haastateltavalle annetaan mahdollisuus tuoda esille mahdollisimman vapaasti häntä itseään koskevia asioita. Haastattelutilanteissa haastattelijan on helppo kontrolloida vastauksen syvyyttä ja tarvittaessa pyytää haastateltavalta tarkennusta. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 47.)

Haastattelussa on kuitenkin omat haittansa. Haastattelijalta vaaditaan kokemusta ja taitoja, joita haastattelijalla ei välttämättä ole. Haastattelut ja niiden valmistelut vievät aikaa. Haastatteluajankohtien sopiminen voi olla hankalaa erityisesti silloin, jos haastateltavia on paljon. Haastattelujen purkaminen eli litterointi on myös työläs ja aikaa vievä prosessi. Virheitä haastatteluun saattavat aiheuttaa sekä haastattelija että haastateltava. Haastateltavalla saattaa olla taipumus antaa sosiaalisesti suotavia vastauksia. Haastatteluista kertyy myös erilaisia kuluja, kuten matka-, puhelin-, tai postituskuluja. (Hirsjärvi & Hurme, 2001, 35.)

Päädyin teemahaastatteluun, koska sille on ominaista, että kaikki haastateltavat ovat kokeneet tietyn tilanteen. Teemahaastattelurunko ei ole yksityiskohtainen kysymysluettelo, vaan teema-alueuuttelo. Teema-alueet edustavat teoreettisten pääkäsitteiden

alakäsitteitä tai -luokkia. Teemat ovat yksityiskohtaisempia kuin tutkimusongelmat ja ne ovat pelkistettyjä ja iskusanamaisia luetteloja. (Hirsjärvi & Hurme, 2001, 47, 66.) Tiesin, että kaikilla haastateltavilla on useiden vuosien työkokemusta nuorten rikoksentekijöiden kanssa tehtävästä työstä. Kysyin kaikilta haastateltavilta samat kysymykset, jotka olin etukäteen jaotellut teema-alueittain. Esitin haastateltaville tarvittaessa tarkentavia kysymyksiä. Ennen haastatteluja perehdyin nuoriin rikoksentekijöihin liittyvään kirjallisuuteen sekä hallituksen esitykseen nuorista rikoksentekijöistä.

Sovimme haastatteluajankohdista etukäteen haastateltavien kanssa. Haastattelutilanteissa asetuimme haastateltavan kanssa vastakkain, niin että sanelukone oli meidän välissämme hyvän äänenlaadun takaamiseksi. Vastakkain istuminen mahdollisti katsekontaktin haastateltavan kanssa, mikä on keskeistä palautteen kannalta (Hirsjärvi & Hurme, 2001, 89–91). Käytin haastatteluissa tukilistaa, josta näin teema-alueet. Olin hahmotellut valmiita kysymyksiä, mutta sovelsin niitä tilanteen mukaan. Huolehdin siitä, että käsittelin kaikki teemat jokaisessa haastattelussa. Teemojen järjestyksellä ei niinkään ole merkitystä (Eskola & Suoranta 1998, 87).

Tutkimukseni tarkoitus alkoi hahmottua minulle Kotkan nuorisoryhmän edustajien kanssa pidetyssä palaverissa. Mukana oli myös lehtori Tuomo Paakkonen. Nuorisoryhmästä olivat paikalla ne henkilöt, joita haastattelin keväällä 2011. Tilaajataho valitsi itse haastateltavat henkilöt. Palaverissa ilmenivät tilaajatahon toiveet tutkimukseen liittyen eli viranomaisyhteistyön toimivuus ennen lakimuutosta sekä lakimuutoksen toteuttaminen. Sain myös vinkkejä aineistoista joihin minun kannattaa tutustua.

Tutkimusongelmien pohjalta teemahaastattelurunkoon muodostui viisi teemaa.

- 1.) Miten viranomaisyhteistyö toimi ennen vuodenvaihteen 2010/2011 lakimuutosta? (haastatteluteemat 1 ja 2)
- 2.) Miten onnistuneena nuorisoryhmä koki lakimuutoksen toteuttamisen? (haastatteluteema 3)
- 3.) Miten viranomaisyhteistyö on nuorisoryhmän näkökulmasta toiminut lakimuutoksen jälkeen? (haastatteluteemat 4 ja 5)

Teema 1: Viranomaisyhteistyön ja nuorisoseuraamuspalveluiden toimivuus vanhan lain aikana.

Teema 2: Nuorisoseuraamuspalveluiden toimivuuden ja viranomaisyhteistyön ongelmat vanhan lain aikana.

Teema 3: Lakimuutoksen toteuttaminen.

Teema 4: Viranomaisyhteistyöstä saadut myönteiset kokemukset uuden lain oloissa.

Teema 5: Viranomaisyhteistyön ongelmat uuden lain olosuhteissa.

6.3.2 Analyysitapa

Hyödynsin opinnäytetyöni tutkimusaineiston analyysimenetelmänä sisällönanalyysiä. Tuomen ja Sarajärven (2009, 104, 106, 108) mukaan sisällönanalyysillä pyritään kuvaamaan tekstien sisältöä sanallisesti ja etsimään tekstien merkityksiä. Analysoitavia tekstejä voivat olla esimerkiksi kirjat, haastattelut, keskustelut tai raportit. Analyysimenetelmän tarkoituksena on pyrkiä järjestämään tutkittava aineisto tiiviiseen ja selkeään muotoon kadottamatta kuitenkaan tekstien sisältämää informaatiota, sillä informaatioarvon lisääminen on laadullisten aineistojen analysointien tarkoitus. Analyysin mahdollistamalla selkeydellä puolestaan pyritään tekemään luotettavia johtopäätöksiä tutkittavasta ilmiöstä.

Tässä opinnäytteessä sovellettu sisällönanalyysi eteni seuraavalla tavalla: Ensimmäiseksi tallensin haastattelutiedostot sanelukoneesta tietokoneelle. Sitten kirjoitin haastattelut puhtaaksi sanasta sanaan eli litteroin ne. Käytin tietokonetta aineistojen purkuun, sillä se mahdollistaa aineiston mahdollisimman monipuolisen analyysin. (Hirsjärvi & Hurme, 2001, 138, 140). Haastattelut kestivät reilusta 20 minuutista 40 minuuttiin ja jokaisen haastattelun litteroinnit kestivät kahdesta tunnista kolmeen tuntiin. Litterointia varten on olemassa erilaisia tekstianalyysiohjelmia, mutta en käyttänyt niitä tässä työssä.

Litteroinnin jälkeen luin haastattelut useaan kertaan ja perehdyin niiden sisältöihin. Tämän jälkeen etsin litteroiduista aineistoista teemoihin liittyviä sisältöjä ja alleviivasin ne erivärisillä kynillä. Jokaisella teemalla oli oma värinsä. Pyrin käymään jokai-

seen teemaan liittyen koko aineiston läpi, sillä on mahdollista, että haastateltavien vastaukset tulevatkin esiin aivan eri kohdassa kuin kysymys on esitetty. Kun olin kerännyt haastatteluteemoista oleellisen asian, aloin vastata tutkimuskysymyksiin. Keräsin kuhunkin tutkimuskysymykseen liittyvät teemat sisällöllisesti yhteen, mikä edesauttoi siinä, että vastasin kuhunkin tutkimuskysymykseen yksi kerrallaan.

6.4 Työn eettisyys ja luotettavuus

Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara luettelevat ”Tutki ja kirjoita, 2009” -teoksessa tieteelliselle tutkimustyölle asetettuja periaatteita, jotka tutkijan on muistettava. Ensimmäiseksi he kieltävät plagioimisen, eli jonkun toisen tekstin esittämisen omana. Suorat lainaukset toisten teksteistä on osoitettava asianmukaisin lähdemerkinnöin. Myös itseplagiointi on kiellettyä. Itseplagioinnilla tarkoitetaan sitä, että tutkija tuottaa näennäisesti uutta tutkimustietoa, mutta onkin muuttanut vain pieniä osia aiemmasta tutkimuksestaan.

Tutkimuksen tuloksia ei saa sepittää eikä kaunistella, eikä niitä saa esittää kritiikittömästi. Tutkija ei saa syyllistyä vilppiin, jota on esimerkiksi tulosten yleistäminen ilman perusteita. Puutteellinen tai harhaanjohtava raportointi eivät myöskään ole hyväksyttäviä. Tutkimuksessa käytetyt menetelmät pitää selostaa huolellisesti ja tutkimuksessa havaitut puutteet on tuotava julki. Jos tutkimuksessa on mukana useita tutkijoita, toisten tutkijoiden osuutta ei saa vähätellä. Luettelon viimeisessä kohdassa kiellään käyttämästä väärin tutkimukseen myönnettyjä määrärahoja. (Hirsjärvi ym. 2009, 26–27.)

Olen pyrkinyt toimimaan yllä olevien eettisten ohjeiden mukaisesti tätä opinnäytetyötä tehdessä. Erityisesti olen pyrkinyt selostamaan tutkimuksessa käytetyt menetelmät huolellisesti. Olen merkannut suorat lainaukset toisten teksteistä asiaan kuuluvalla tavalla, enkä ole tietoisesti plagioinut ketään. Tähän tutkimukseen ei ole myönnetty määrärahoja, joten en ole voinut käyttää niitä väärin. ”Hyvällä tieteellisellä käytännöllä tarkoitetaan, että tutkijat noudattavat eettisesti kestäviä tiedonhankintamenetelmiä ja tutkimusmenetelmiä” (Vilka, 2009, 30). Olen hankkinut tietoa koululta saamien ohjeiden mukaisesti Internetistä sekä kirjastoista. Myös yksi Kotkan nuorisoryhmän työntekijä suositteli minulle joitakin kirjallisia lähteitä.

Haastatteluaineiston laatuun vaikuttaa hyvä haastattelurunko. Siihen voi vaikuttaa esimerkiksi miettimällä ennalta mahdollisia lisäkysymyksiä ja sitä, miten teemoja voi tarvittaessa syventää. Teemahaastattelu ei ole pelkästään pääteemojen esittämistä mutta täytyy muistaa, ettei kaikkiin lisäkysymyksiin voi varautua ennalta. (Hirsjärvi & Hurme, 2001, 184.) Laadin teemahaastattelurungon itsenäisesti, jonka jälkeen ohjaava opettajani esitti omia näkemyksiä haastattelurungon parantamiseksi. En ollut aiemmin tehnyt teemahaastattelua, joten koin hyväksi tarkistuttaa teemahaastattelurungon vielä ennen sen käyttöönottoa ohjaavalla opettajalla. Sen jälkeen mietin mahdollisia lisäkysymyksiä jotka kirjasin ylös teemahaastattelurunkoon. Tämä järjestely varmisti myös sen, että kysyin kaikilta haastateltavilta samat kysymykset.

Haastatteluvaiheen aikana laatua voi parantaa ensinnäkin huolehtimalla, että haastattelurunko on mukana. Teknisen välineistön, kuten nauhurin, toimintakunnosta pitää varmistua sekä huolehtia että haastattelutilassa on tarjolla sähköä tai vastaavasti haastattelijan on huolehdittava nauhurin varaparistoista. (Hirsjärvi & Hurme, 2001, 184.) Lainasin koululta haastatteluja varten paristokäyttöisen sanelukoneen, jonka sai liitettyä tietokoneeseen. Harjoittelin sen käyttöä ennen haastattelutilannetta ja huolehdin, että haastatteluhetkellä minulla oli mukana varaparistoja sekä teemahaastattelurunko. Ennen jokaista haastattelua testasin haastateltavien etäisyyttä sanelukoneesta pyytämällä heitä puhumaan muutaman sanan jotka tallensin sanelukoneeseen. Tämän jälkeen kuuntelin puheen ja muokkasin tarvittaessa etäisyyttä sekä varmistuin siitä, että sanelukone todella toimi.

Haastattelujen laatua parantaa mahdollisimman pikainen litteroiminen (Hirsjärvi & Hurme, 2001, 185). En ehtinyt litteroimaan haastatteluja heti haastattelutilanteiden jälkeen. Viimeisin litterointi jäi muutaman kuukauden päähän haastatteluhetkestä. Litteroin haastattelut sanasta sanaan ja kuuntelin nauhaa aina uudestaan, jos en saanut haastateltavan puheesta selvää. Litterointeja hidastuttivat ajankohtaisesti kesä ja kesätyöt.

Tutkimuksen reliabelius, eli tutkimuksen toistettavuus, voidaan todeta esimerkiksi siten, että sama henkilö saa saman tuloksen tutkittavasta ilmiöstä eri tutkimuskerroilla. Reliabeliudella tarkoitetaan siis tutkimuksen kykyä antaa ei-sattumanvaraisia tuloksia. (Hirsjärvi ym. 2009, 231.) Tämän työn kohdalla voisin testata reliabeliutta teke-

mällä samoille haastateltaville teemahaastattelut uudelleen ja työ olisi reliaabeli, jos tulokset olisivat samanlaiset kuin tutkimuksen ensimmäisellä kerralla.

7 TUTKIMUSTULOKSET

7.1 Kokemuksia viranomaisyhteistyöstä vanhan lain aikana

Kaikki kolme haastateltavaa kokivat viranomaisyhteistyön sujuneen pääsääntöisesti hyvin vanhan lain aikana. Vuoden 1993 jälkeen nuorten rikoksenteekijöiden asioiden hoito siirtyi kokonaan kriminaalihuoltolaitokselta lastensuojeluun ja tehtävät keskitettiin. Se pakotti toimijat erilaisten yhteistyömallien luomiseen. Se synnytti Kotkassa monia hyviä yhteistyömalleja, jotka jäivät osittain elämään aina vuodenvaihteeseen 2010–2011 asti, jonka jälkeen uusi laki astui voimaan. Kaikissa haastatteluissa korostettiin yhteistyön sujuvuutta käräjäoikeuden ja syyttäjäviraston kanssa. Yhteistyö koettiin toimivaksi myös sosiaalityöntekijöiden, sovittelutoiminnan sekä kriminaalihuoltolaitoksen eli nykyisen Rikosseuraamuslaitoksen kanssa. Kaksi haastateltavaa totesi seuraavanlaisesti:

”No siis tääl Kotkassa ni toimi tosi hyvin sinä aikana kun me tääl meidän työyksikössä ollaan tehty tätä keskitettyä työtä... Sitte tota mun mielest syyttäjän ja oikeuslaitoksen kanssakin on toiminu sillä tavalla, et niin ku on saanu aina kaikki asiat hoidettuu joustavasti ja semmost vuoropuhelua ollu.” (sosiaalihjaaja)

”...Se on minust ollu hyvä tääl ainakin Kotkas, että meil on ollu niin ku ajoittain yhteisii palaveri. Niis on ollu eri tahojen edustus paikal ja siel on mietitty näit käytäntöi ja pohdittu ja siihen on ollu niin ku halukkuutta kaikilla.” (sosiaalihjaaja)

Ennen 1990-lukua viranomaisyhteistyön ongelmat liittyivät rooleihin ja siihen etteivät työntekijät tunteneet toistensa työtä. Kullakin taholla oli ajatus ”hoidetaan me omamme ja hoitakoon muut omansa”, eli kenttä oli enemmän sektoroitunut. Kahdessa haastattelussa ongelmana koettiin tietokatkokset tai ylipäättään tiedon kulku sekä työntekijöiden vaihtuminen. Nämä koettiin kuitenkin inhimillisinä ongelmina, sillä henkilö-

kunnan vaihtuminen alalla kuin alalla on välttämätöntä. Eräässä haastattelussa viitattiin poliisien vaihtumiseen ja siihen, kuinka työkäytäntöihin saattoi tulla poikkeuksia sen vuoksi, että uusi työntekijä on tottunut erilaisiin työtapoihin aikaisemmassa paikassa. Poliisin kanssa tehty yhteistyö kaikkiaan koettiin sekä toimivana että ongelmallisena. Eräs haastateltavista kuvasi ongelmia seuraavanlaisesti:

”...Suurimmat ongelmat oli poliisin kanssa, et sieltä ei aina oikein tullu oikeeseen aikaan tietoa. Siis poliisin yhteydenotto siinä vaiheessa kun heillä oli joku nuori kuulustelussa tai tulossa kuulusteluun, niin sieltä ei aina tullu sitä tietoa ollenkaan ja joskus kun tuli, niin tuli jollain viiden minuutin varotusajalla...” (sosiaalihjaaja)

7.2 Lakimuutoksen toteuttaminen

Kaikki haastateltavat olivat yhtä mieltä siitä, ettei lakiuudistuksesta tiedotettu viranomaisia riittävästi. Kotkan nuorisoryhmässä havahduttiin lakimuutokseen sattumalta siinä yhteydessä kun yksi nuorisoryhmän työntekijöistä teki omaa opinnäytetyötään. Eräs Kotkan nuorisoryhmän työntekijöistä otti yhteyttä lakivaliokunnan puheenjohtajaan. Hän kertoi omia myönteisiä näkemyksiään vanhan lain toimivuudesta ja erityisesti siitä, että vanhankin lain säädösten puitteissa on mahdollista toimia tehokkaasti. Uuden lain valmistelut olivat tuolloin jo varsin pitkällä: lakivaliokunta oli jo suorittanut asiantuntijakuulemiset. Lain tiedottamisesta lehdessä pidettiin mahdollisena, mutta se tieto oli mennyt Kotkan nuorisoryhmän väeltä ohitse. Eräs haastateltavista totesi:

”...Ja et tota silloin myö tai mie laitoin jopa sähköpostia sinne valiokunnan puheenjohtajalle, ja kerroin niin ku meidän näkemyksiä siitä et mitkä vanhassa laissa toimi ihan hyvin ja lähinnä se, että vanhakin laki on, tai niin ku vanhankin lain säädösten puitteissa on mahdollisuus toimia niin kun tehokkaasti. Mut se oli jo se yhteydenotto aivan liian myöhässä vaiheessa...” (sosiaalihjaaja)

Yleistiedote lain muuttumisesta tuli Kotkan nuorisoryhmälle syksyllä 2010. Tiedote koettiin kuitenkin hyvin yleisluontoisena:

”Siinä suurin piirtein todettiin et nyt tää laki tulee muuttumaan. Laki astuu voimaan vuoden 2011 alusta ja sit sellaset niin ku keskeiset jutut, mitkä nyt ois voinu kuka tahansa lukee sielt laeista.” (sosiaalihjaaja)

Vuonna 2010 lakiuudistuksesta ei ollut tarjolla minkäänlaista koulutusta. Kotkan nuorisoryhmän oli tarkoitus osallistua keväällä 2011 järjestettyyn koulutukseen, joka peruttiin liian vähäisen osallistujamäärän vuoksi. Koulutuksen tarpeellisuudesta lakiuudistuksen puitteissa ilmeni eriäviä mielipiteitä. Toisaalta koulutusta paikallisella tasolla ei koettu välttämättömäksi, vaan suurimpana haasteena koettiin viranomaisyhteistyön saaminen yhtä joustavaksi ja mahdollisimman samankaltaiseksi kuin vanhan lain aikana. Toisaalta taas koulutuksella olisi saattanut olla selkiyttävä vaikutus yhteistyöhön etenkin silloin, jos kaikki osapuolet ja tahot olisivat olleet mukana.

Lain soveltamiseen liittyviä tiedotteita sekä koulutuksia toivottiin, mutta niitä ei koskaan tullut. Jokaisen paikan, eli vastaavanlaisen toimijan, on täytynyt kehittää oma toimintamalli. Jos Kotkan nuorisoryhmässä ei olisi sattumalta huomattu hallituksen esitykseen uudesta laista, niin tiedote lain muuttumisesta olisi tullut heille muutama kuukausi ennen lain muuttumista. Kotkan nuorisoryhmä koki kuitenkin oman tilanteensa positiivisena verrattuna heidän yhteistyökumppaneihinsa, joille tieto tuli aivan viime hetkellä. Esimerkiksi Rikosseuraamuslaitokselle uusi laki toi mukanaan paljon muutoksia. Kotkan nuorisoryhmässä koettiin, että esimerkiksi juuri Rikosseuraamuslaitoksella olisi pitänyt olla enemmän aikaa miettiä uusia toimintatapoja. Eräs haastattelusta totesi:

”...Luvattoman huonosti on ensinnäkin tiedotettu ja sit luvattoman huonost on niin ku edes yritetty miettii et miten tää käytännössä järjestettäis. Se on jäänny täysin toimijoitten varaan...” (sosiaalihjaaja)

7.3 Lakimuutoksen toimivuus

Kahdessa haastattelussa kolmesta uuden lain mukanaan tuoma aikataulutus nuorten rikoksentekijöiden asioiden hoidossa koettiin myönteisenä asiana. Aikataulutus koettiin myönteisenä asiana nuorten rikoksentekijöiden kannalta, sillä nuorten rikosprosessi on saattanut venähtää vanhan lain aikana jopa parivuotiseksi:

”No ainakin niin ku se lain henki on se, että nuorten asiat käsitellää joutusasti ja sillä tavalla et ni se ajatus on et niihin paneudutaan perusteellisesti ja yritetään selvittää niin ku sitä nuoren tilannetta, niin että tulee se oikea tuomio...” (sosiaalihjaaja)

Haastateltavien oli hyvin vaikea kertoa kokemuksiaan uuden lain onnistumisesta ensinnäkin siksi, että laki oli haastatteluhetkellä ollut voimassa vasta neljä kuukautta. Toisaalta hyviä kokemuksia oli hankala kertoa, koska niitä ei yksinkertaisesti ollut. Eräs haastateltavista totesi, ettei hän pidä uutta lakia kovin onnistuneena. Kysyttäessä lain onnistumisesta haastateltavat kertoivat enimmäkseen lain epäonnistumisesta.

Aikataulut nuorten rikosasioiden hoidossa koettiin hyvänä, mutta liian tiukat aikaratat puolestaan koettiin huonoina. Poliisin pitää lähettää 14 vuorokauden kuluessa tietä syyttäjälle nuoresta, jota poliisi epäilee rikoksesta. Syyttäjän pitää niin ikään kahden viikon kuluessa tiedon saatuaan laittaa selvityspyyntö rikosseuraamuslaitokselle, jonka pitää kuukauden kuluessa tehdä nuoresta seuraamusselvitys. Epäkohtana liian kiireissä aikatauluissa koettiin se, ettei poliisi ole välttämättä ehtinyt vaadittuna aikana tutkia onko nuori syylistynyt rikokseen. Käytännössä tämä saattaa tarkoittaa sitä, että seuraamusselvitys on pyydetty sellaisesta nuoresta, jonka esitutkintaa poliisi ei ole vielä aloittanut. Aikataulut kuitenkin velvoittavat jokaista tahoa toimimaan ajallaan. Tästä syntyy turhaa työtä viranomaisille sekä turhaa huolta ja murhetta vanhemmille, joiden lapsiin kohdistuneet epäilyt todetaan myöhemmin aiheettomiksi. Eräs haastateltavista totesi:

”Minust tää on se suurin epäonnistuminen, et jos aatellaa et nuorten asiat pitää käsitellä joutusast ja niin että se nuoren kehitys ei vaarannu tän prosessin aikana ni just tällänen niin ku liika, liian nopeet nää selvityssysteemit ennen kun on tutkittu asiaa.”(sosiaalihjaaja)

Kaikissa haastatteluissa ilmeni että henkilötutkinta koettiin työvälineenä. Uuden lain myötä Kotkan nuorisoryhmän työntekijät menettivät hyvän työvälineen. Asiayhteyttä sen välillä, miksi selvitys, jonka yhtenä tarkoituksena on arvioida nuoren tilannetta, siirrettiin pois työyksiköltä, joka arvioi nuoren tuen ja tukitoimien tarvetta, ei oikein ymmärretty. Yhdessä haastattelussa kerrottiin myös tilanteista, joissa yhteistyökyvyttömiä vanhempien tapaamisien kohdalla voitiin tarvittaessa vedota lakiin henkilötutkinnasta. Eräs haastateltavista totesi:

”...Et jos niin ku tosissaa ois saanu toivoo, ni mie oisin toivonu, et toi henkilötutkinta käytäntö, et sit ois ehkä niin ku muokattu tai kehitetty...”
(sosiaalihjaaja)

Yhdessä haastattelussa nousi esille näkemys siitä, että uuden lain kohdalla lainsäätäjällä on mahdollisesti ajatellut seuraamusselvitystä vain seuraamusharkinnan näkökulmasta. Tämä tarkoittaa että seuraamusselvityksessä arvioidaan rikosten vaikutusta nuoren elämään, mikä onkin rikosseuraamuslaitoksen tehtävä, mutta sosiaalipuolen näkökulma on jäänyt taka-alalle. Eräs haastateltavista totesi:

”Olihan siinä vanhassa lainsäädännössä se, et se oli niin ku niin vanha ni, siinä oli epäselvyyksiä niin ku toimijoilla niistä kaikista termeistä ja että mitä se tarkoittaa. Ja varmaan mulle ois riittänyt et niitä ois selkeytetty, mut tota mä itse koin, että se vanha laki oli ihan hyvä ja anto hyvän pohjan tavallaan sille meidän työn tavoitteille...” (sosiaalihjaaja)

7.4 Kokemuksia viranomaisyhteistyöstä uuden lain aikana

Kysyttäessä myönteisiä kokemuksia viranomaisyhteistyöstä uuden lain aikana sain saman vastauksen kuin kysymyksessä uuden lain onnistumisesta. Oli liian aikaista kysyä kokemuksista, sillä aikaa kokemusten karttumiseen ei ollut kulunut tarpeeksi. Kysyttäessä viranomaisyhteistyön ongelmista uuden lain aikana, haastatteluissa ilmeni tavalla tai toisella lainlaatijan hätäisyys, joka näkyi eri tahojen epätietoisuutena. Epätietoisuus siitä, kuinka toimia, on puolestaan aiheuttanut sekavuutta. Sekavuudesta ja epätietoisuudesta huolimatta haastateltavien vastauksista pilkahteli toivoa. Kahdessa haastattelussa kolmesta uskottiin, että alun hankaluuksien myötä ”homma” lähtee toimimaan. Eräs haastateltavista totesi:

”...Uus laki on vähän keskenjääneenä pullautettu ulos. Viranomaisyhteistyön näkökulmasta ni ei toi niinku oo hankaloittanu mitään, se on vaan ehkä lisänny sitä tarvetta miettii asioita.” (sosiaalihjaaja)

Kaikissa haastatteluissa todettiin, että yhteistyö eri toimijoiden kanssa on sujunut uudenkin lain aikana hyvin. Kaikki toimijat ovat olleet halukkaita ja innokkaita tekemään yhteistyötä ja kehittämään toimintaa. Kotkan nuorisoryhmä on pitänyt rikosseuraamuslaitoksen, poliisin ja syyttäjän kanssa palaveria, joissa he ovat pyrkineet mal-

lintamaan uutta lakia. Kun yhteistyö toimii yleisellä tasolla, se helpottaa myös työskentelyä yksittäisellä tasolla, jolloin esimerkiksi keskustelu ja neuvottelu eri tahojen kanssa on helpompaa. Eräs haastateltavista totesi:

”...Kun puhutaan yhteistyöstä eri viranomaisten kesken nii saadut kokemukset on myönteisiä, et tota ollaan niin ku puolin ja toisin oltu halukkaita ja innokkaita niinku kehittämään juttuja ja keskustelemaan...(sosiaalihjaaja)

Kotkan nuorisoryhmän ja poliisin välinen yhteistyö ei ole juurikaan muuttunut uuden lain myötä. Kotkan nuorisoryhmässä asiat hoidetaan edelleen niin, että jos sille tulee tieto nuoresta, joka on syyllistynyt rikokseen, se selvittävää nuoreen liittyviä asioita ja miettii mahdollisia tukipuolen tarpeita ja esittävät ne sitten oikeudessa. Entiseen on tullut muutosta siinä, että nykyään nuorisoryhmä antaa oikeudessa vain suullisen lausunnon entisen kirjallisen lausunnon sijasta. Kirjallisen lausunnon antaa uuden lain myötä Rikosseuraamuslaitos. Rikosseuraamuslaitos ja Kotkan nuorisoryhmä ovat sopineet kotkalaisiin nuoriin liittyen sellaisen käytännön, että Rikosseuraamuslaitos lähettää seuraamusselvityksen nuorisoryhmälle ennen oikeudenkäyntiä, jotta nuorisoryhmä tietää, mitä Rikosseuraamuslaitos on nuoresta lausunut. Tällä järjestelyllä Kotkan nuorisoryhmä ja Rikosseuraamuslaitos pyrkivät mahdollisimman yhteneväiseen kokonaisuuteen. Tämän lisäksi Rikosseuraamuslaitos ja Kotkan nuorisoryhmä ovat sopineet, että seuraamusselvitystä tehtäessä Rikosseuraamuslaitos on yhteydessä Kotkan nuorisoryhmään, jotta myös sosiaalipuolen näkökulma tulisi huomioiduksi seuraamusselvitystä tehtäessä.

Edellä mainittu järjestely tuntuu erikoiselta Kotkan nuorisoryhmän edustajien mielestä. He tekivät itse saman työn, eli henkilötutkinnan, ennen lakimuutosta. Uuden lain myötä he antavat henkilötutkintaa vastaavia tietoja puhelimitse Kouvolan Rikosseuraamuslaitokselle, jossa joku muu henkilö kirjoittaa heidän lausunnon seuraamusselvitykseen. Tämän jälkeen he kuitenkin kohtaavat asian oikeussalissa.

8 TULOSTEN ANALYSOINTI JA POHDINTA

Tutkimuksen tavoitteena oli tarkastella Kotkan nuorisoryhmän kokemuksia viranomaisyhteistyöstä ennen ja jälkeen vuoden vaihteen 2010–2011 lakimuutoksen, jolloin laki nuorista rikoksentekijöistä kumottiin lailla nuoren rikoksesta epäillyn tilanteen selvittämisestä. Kotkan nuorisoryhmässä viranomaisyhteistyö koettiin toimivana ennen lakimuutosta. Kotkaan oli ehtinyt syntyä toimiva yhteistyö viranomaisten välille, jonka lakimuutos tuhosi. Henkilötutkinta poistui ja sen tilalle tuli Rikosseuraamuslaitoksen tekemä seuraamusselvitys. Kotkassa henkilötutkinta koettiin työvälineenä, joten sen poistuminen koettiin negatiivisena. Uuden lain myötä tulleet aikataulut koettiin hyvänä siinä mielessä, että nuorten rikosprosessin hoitaminen nopeutui, mutta uuden lain alkuvaiheessa seuraamusselvityksiä tehtiin todella paljon ja välillä aivan turhaan.

Haastattelin tutkimukseen kolmea Kotkan nuorisoryhmässä työskentelevää henkilöä, joiden vastuualueisiin kuuluvat nuorten rikosasioiden hoitaminen. Aluksi minua mietitytti, että saanko koottua kolmesta haastattelusta riittävän kattavan aineiston, mutta työn edetessä asia ei enää huolestuttanut minua. Haastateltavia ei yksinkertaisesti ollut enempää, koska Kotkan nuorisoryhmässä nuorten rikosasioita hoitaa kolme ihmistä. Sain poimittua litteroiduista teemahaastatteluaineistoista vastaukset tutkimuskysymyksiini. Jälkikäteen ajatellen olisin voinut esittää haastattelutilanteessa haastateltaville enemmän tarkentavia kysymyksiä, jotta olisin saanut tarkemmat vastaukset kysymyksiin. Toisaalta minun täytyi hyväksyä se tosiasia, että haastatteluhetkellä uusi laki oli ollut voimassa vain neljä kokonaista kuukautta, joten haastateltaville ei ollut voinut kertyä kovinkaan paljon kokemusta ja mielipiteitä asian tiimoilta.

Ensimmäinen tutkimusongelma viittasi viranomaisyhteistyön toimivuuteen ennen vuodenvaihteen 2010–2011 lakimuutosta. Kuten jo kerroin, Kotkan nuorisoryhmässä viranomaisyhteistyö koettiin toimivaksi ennen lakimuutosta. Kotkassa viranomaisyhteistyötä oli tehty useiden vuosien ajan ja pikkuhiljaa kokemuksen kautta hyviä yhteistyömalleja alkoi syntyä. Tutkijana minulle jäi tunne, ettei kaikissa muissa kaupungeissa viranomaisyhteistyö sujunut yhtä hyvin kuin Kotkassa. Tässä olisikin yksi jatkotutkimusmahdollisuus, vaikkapa niin, että lähtökohtana olisi sellainen kaupunki, jossa kokemukset viranomaisyhteistyöstä ennen lakimuutosta eivät olisikaan myönteisiä.

Tutkimustuloksien vertailu olisi varmasti merkittävää myös yhteiskunnallisella tasolla viranomaisyhteistyön kehittämisen näkökulmasta.

Toinen tutkimuskysymys viittasi lakimuutoksen onnistumiseen. Kotkan nuorisoryhmässä oli selvä yksimielisyys siitä, ettei lakimuutoksesta tiedotettu riittävästi. Kotkassa toivottiin, että he olisivat päässeet kertomaan omia kokemuksia viranomaisyhteistyöstä, mutta he havahtuivat lakimuutokseen liian myöhään, asiantuntijakuulemiset olivat tuolloin jo suoritettu. Ylipäänsä Kotkassa toivottiin, että asiantuntijoissa olisi kuultu myös ”kenttätason” väkeä, eli henkilöitä, jotka tekevät konkreettista työtä. Lakimuutos koettiin Kotkassa muutenkin liian nopeasti ulospullautetulta, heidän mielestään kaikkia käytäntöjä ei ollut mietitty loppuun asti.

Kolmannessa tutkimuskysymyksessä viitattiin viranomaisyhteistyöhön lakimuutoksen jälkeen. Haastateltavien oli liian aikaista vastata kysymykseen, koska laki oli ollut voimassa vasta muutaman kuukauden, mutta yhteistyö muiden tahojen kanssa koettiin toimivana myös lakimuutoksen jälkeen. Haastatteluista ilmeni, että kaikilla viranomaisilla on ollut halua kehittää uusia ja yhteisiä toimintatapoja. Tuloksia tarkasteltaessa täytyy kuitenkin huomioda myös se, että haastateltavien vastauksiin on saattanut vaikuttaa tieto siitä, että heidän työt saattavat vähentyä uuden lain myötä.

Kaiken kaikkiaan minulla kesti jonkin aikaa sisäistää työn tarkoitus ja erityisesti eri viranomaistahojen tehtävät nuoren rikosprosessissa. Lakitekstit, hallituksen esitykset ja lakivaliokunnan mietinnöt eivät ole kaikista helppolukuisimpia aineistoja ymmärtää, saatiikka referoida. Kun valitsin opinnäytetyön aiheen, minulla ei ollut ollenkaan käsitystä siitä, mitä tuleman pitää. Mielenkiinnon aiheita kohtaan herättivät sanat nuori ja rikoksen tekeminen, jotka mainittiin aiheen yhteydessä. Minulla ei ollut mitään käsitystä nuorten rikosseuraamustyöstä eikä siihen liittyvästä lakimuutoksesta työn valitsemisvaiheessa. Omaa näkemystä nuorten rikosasioiden hoitamisesta avarsi hiukan kahdeksan viikon työharjoittelujakso poliisin sosiaalipäivystyksessä syksyllä 2011.

Sirkka Aino on tehnyt tutkimuksen ”Henkilötutkinnasta seuraamusselvitykseen” Diaconia ammattikorkeakoulussa syksyllä 2011. Löysin työn sattumalta etsiessäni jotakin muuta opinnäytetyöhön liittyvää asiaa Internetistä. En ole käyttänyt kovinkaan paljon voimavaroja muiden aiheeseen liittyvien opinnäytetöiden etsimiseen. Uskallan epäillä, ettei lakimuutosta ja siihen liittyvää viranomaisyhteistyötä ole vielä ehditty kovinkaan paljon tutkimaan, koska lakimuutos on melko tuore.

Tulevana sosionomina minua hämmästyttää henkilötutkinnan poisvieminen sosiaaliviranomaisilta, viranomaisilta, jotka arvioivat nuoren selviytymistä ja mahdollisia tukitoimia. Ymmärrän Rikosseuraamuslaitoksen fokuksen rikoksen vaikutuksen arvioimisessa nuoren elämään, mutta uusi laki monimutkaisti omasta mielestäni sosiaaliviranomaisten työtä. Harmillista minun mielestä on myös se, että Kotkan nuorisoryhmä sai tiedon lakiuudistuksesta liian myöhään, eivätkä he ehtineet kertoa omia mielipiteitään lakivaliokunnalle, vaikka olisivat tahtoneet. Onpa kyse asiasta kuin asiasta, minusta on todella tärkeää että mielipidettä kysyttäessä mielipiteen antaa työntekijä eikä esimerkiksi työn suunnittelija. Työntekijä on oman alansa asiantuntija!

Tämä työn tekeminen oli minulle henkilökohtaisesti iso kasvun paikka. Olin päättänyt jo ennen aiheen saamista, että haluan tehdä opinnäytetyön yksin. Halusin haastaa itseni ja oman ajankäyttöni. Opinnäytetyön tekeminen yhdessä toisen opiskelijan kanssa olisi ollut siinä mielessä helpompaa, että sovitusta ajankohdista olisi ollut pakko pitää kiinni, joten varaa pienenkään löysäilyyn ei varmasti olisi ollut ja kaveri olisi varmasti tsempannut, jos epätoivo olisi iskenyt. Toisaalta taas yhteisen ajan löytäminen olisi varmasti ollut työlästä ja tuskinpa erimielisyyksiltäkään olisi välttytty. Minun oli pakko saada itseni sohvalta ylös ja keskittyä opinnäytetyön tekoon, vaikka oli hetkiä, jolloin olisin paljon mieluummin tehnyt jotain aivan muuta kuin opinnäytetyötä.

Toivon, että tämä tutkimus on myös yhteiskunnallisesti merkittävä. Esimerkiksi uuden lain mukanaan tuoma aikataulutusta vaatii varmasti jonkinlaista hiomista. Tässä tutkimuksessa ilmeni, että aikataulut ovat toisinaan liian tiukkoja ja ne aiheuttavat toisinaan sekä turhaa työtä viranomaisille, että turhaa huolta nuorten vanhemmille. Toivon myös että tästä työstä on apua Kotkan nuorisoryhmälle. Heillä on tämän opinnäytetyön myötä mahdollisuus esittää mustaa valkoisella omien sanojensa tueksi esimerkiksi viranomaisyhteistyöhön tai lakimuutokseen liittyviin kysymyksiin.

LÄHTEET

- Aalberg, V. & Siimes, M. 2007. Lapsesta aikuiseksi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Nemo.
- Elonheimo, H. 2010. Nuorisorikollisuuden esiintyvyys, taustatekijät ja sovittelu. Turku: Painosalama Oy.
- Harrikari, T. 2006. Rikos lastensuojelun kentässä. Teoksessa: Honkatukia, P. & Kivivuori, J. (toim.). Nuorisorikollisuus. Määrä, syyt ja kontrolli. Helsinki: Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisuja 221. . Nuorisotutkimusverkosto / nuorisotutkimusseura, julkaisuja 66. Nuorisoasiain neuvottelukunta, julkaisuja 33.
- HE 229/2009 vp. Hallituksen esitys eduskunnalle nuoren rikoksesta epäillyn tilanteen selvittämisestä ja ehdollisen vankeuden valvontaa koskevaksi lainsäädännöksi.
- Hirsjärvi, S & Hurme, H. 2001. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uudistettu painos. Helsinki: Tammi.
- Keisala, H. & Marttunen, M. 2007. Nuorisorangaistus 2. Toimeenpano ja vaikuttavuus. Helsinki: Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisuja 231.
- Kivivuori, J. 2008. Rikollisuuden syyt. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Nemo.
- Kotkan kaupungin organisaatiokaavio. Kotkan kaupungin internetsivut. Saatavissa: http://www.kotka.fi/alltypes.asp?d_type=5&menu_id=97&menupath=97#aa97. [viitattu 5.2.2012.].
- Kymenlaakso nuorten asialla. 2010. Kymenlaakson ammattikorkeakoulun mediatiedote. Saatavissa: http://www.kyamk.fi/Ajankohtaista/Mediatiedotteet/?news_id=486. [Viitattu 18.10.2011].

Laki nuoren rikoksesta epäillyn tilanteen selvittämisestä 24.6.2010/633.

Laki nuoresta rikoksentekijästä 31.5.1940/262.

Lakivaliokunnan mietintö 6/2010.

Lappi-Seppälä, T. 2006. Rikollisuus ja kriminaalipolitiikka. Helsinki: Helsingin yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan julkaisuja.

Lastensuojelulaki 13.4.2007/417.

Lindberg, K. 2012. Nuorisoryhmän vastaava ohjaaja. Kotkan kaupunki. Haastattelu 5.1.2012.

Marttunen, M. 2006. Nuorten rangaistusjärjestelmän toiminta 1990-luvun alusta nykypäivään. Teoksessa Honkatukia, P. & Kivivuori, J. (toim.) Nuorisoriikollisuus. Määrä, syyt ja kontrolli. Helsinki: Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisuja 221. Nuorisotutkimusverkosto / nuorisotutkimusseura, julkaisuja 66. Nuorisosiain neuvottelukunta, julkaisuja 33.

Marttunen, M. & Keisala, H. 2007. Nuorisorangaistus. Nuorisoprosessi ja tuomitseminen. Helsinki: Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisuja 230.

Matikkala, J. 2010. Rikosoikeudellinen seuraamusjärjestelmä. Helsinki: Edita Prima Oy.

Nuorisoryhmä. Kotkan kaupungin Internet-sivut. Saatavissa:
<http://www.kotka.fi/nuorisoryhma>. [viitattu 29.12.2011].

Paakkonen, T. & Lindberg, K. 2011. Nuorten rikosasioiden käsittely uudistuu. Haastelehti 2/2011.

Rantanen, P. 2004. Nuoruusikä. Teoksessa: Moilanen, I. Räsänen, E. Tamminen, T. Almqvist, F. Piha, J. Kumpulainen, K. (toim.) Lasten- ja nuorisopsykiatria. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy. Kustannus Oy Duodecim.

Rikoslaki (RL) 13.6.2003/515.

Tilastokeskus. 2010a. Poliisin tietoon tullut rikollisuus 2010. Tilastokeskuksen Internet-sivut. Päivitetty 7.4.2011. Saatavissa:

http://tilastokeskus.fi/til/polrik/2010/polrik_2010_2011-04-07_kat_001_fi.html. [Viitattu: 12.2.2012].

Tilastokeskus. 2010b. Katsaus rangaistuksiin 2010. Tilastokeskuksen Internet-sivut.

Päivitetty 30.11.2011. Saatavissa: http://www.stat.fi/til/syyttr/2010/syyttr_2010_2011-11-30_kat_001_fi.html. [Viitattu: 28.12.2011].

Tilastokeskus. 2011. Rangaistukset sukupuolen, iän ja rikoksen mukaan 2005–2010.

Tilastokeskuksen Internet-sivut. Päivitetty 30.11.2011. Saatavissa:

http://pxweb2.stat.fi/Dialog/info.asp?File=040_syyttr_tau_102_fi.px&path=../Databases/StatFin/oik/syyttr/&ti=Rangaistukset+sukupuolen%2C+i%2E4n+ja+rikoksen+mukaan%2C+2005%2D2010+%28k%2E4r%2E4j%2E4oikeudet%2C++hovioikeus+ensimm%2E4isen%2E4oikeusasteena%2C+rangaistusm%2E4%2E4r%2E4ykset+ja+rikesakot%29&lala=3&ansi=1&multilang=fi. [Viitattu: 24.2.2012].

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Vilkka, H. 2009. Tutki ja kehitä. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Voi hyvin nuori -hanke etsii malleja nuorten hyvinvoinnin tukemiseen. 2009. Ky-menlaakson ammattikorkeakoulu. Mediatiedote. Saatavissa:

http://www.kyamk.fi/Ajankohtaista/Mediatiedotteet/?news_id=418. [Viitattu 18.10.2011].

KOTKAN KAUPUNKI
Hyvinvointipalvelut
Sosiaalihuollon vastuualue
Sosiaalijohtaja

VIRANHALTIJAPÄÄTÖS §

Sivu

14.12.2010

73

1

Dnro SOTE: 64 /2010

Tutkimuslupahakemus/Verna Sydänmaanlakka

Valmistelija: Sosiaalijohtaja Marja-Liisa Grönvall

Verna Sydänmaanlakka on anonut tutkimuslupaa aiheesta "Voi hyvin nuori -hanke, viranomaisyhteistyö ja sen kehittäminen nuorten rikosseuraamustyössä sosiaalityön näkökulmasta". Tutkimuksesta vastaavana tutkijana toimii Verna Sydänmaanlakka, Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. Tutkimuksen vastuullisena johtajana toimii Valdemar Kallunki, Voi hyvin nuori -hanke ja opinnäytetyön ohjaajana toimii lehtori Tuomo Paakkonen, Kymenlaakson ammattikorkeakoulu.

Liitteenä tutkimuslupahakemus.

Päätös: Tutkimuslupa myönnetään anomuksen mukaisesti.

Toimeenpano:

Ote: Verna Sydänmaanlakka

Oikaisuvaatimusohjeet

Sosiaalijohtaja

Marja-Liisa Grönvall

Tämä pöytäkirja on yleisesti nähtävänä 4.1.2011, kaupungintalo, 4. kerros